Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Fauske, 07.08.2026

Dette brevet sendes på vegne av BirdLife Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Nordland og Salten Naturlag.

Klage på vedtak om tillatelse til bygging av Femtevasselva kraftverk i Hamarøy kommune

Vi viser til NVEs vedtak av 24.6.2026 om å gi Hywer AS tillatelse til å bygge og drive Femtevasselva kraftverk i Hamarøy kommune. Kraftverket vil utnytte et fall på 69 meter og ha vannvei i form av en nedgravd rørgate. Minstevannføring settes til 600 l/s i perioden 1.5-30.9, og 300 l/s resten av året. Kraftverket vil ha en installert effekt på 2,6 MW, noe som vil gi en årsproduksjon på 7,4 GWh i et gjennomsnittsår. Vi siterer videre fra NVEs vedtak: «*NVE legger til grunn at utbyggingen vil medføre negative konsekvenser for naturmangfold, spesielt de rødlistede artene flatsaltlav, fossenever og olivenfiltlav. Med krav om minstevannføring mener NVE imidlertid at de negative konsekvensene kan avbøtes. I kombinasjon med overløp over inntaksdammen mener NVE at den foreslåtte minstevannføringen er tilstrekkelig for å opprettholde artenes livsvilkår i noen grad. For reindrift mener NVE at tiltaket i all hovedsak vil kunne gi negative virkninger som følge av støy og forstyrrelser i anleggsfasen. Med krav om god involvering av reinbeitedistriktet, og pause av støyende anleggsarbeid når reinen benytter flyttleia sør for inntaksområdet, mener NVE at tiltaket har akseptable konsekvenser for reindrift.*»

FNF Nordland påklager vedtaket. Begrunnelsen for vår klage er som følger:

Mangelfull vurdering av sumvirkningene og samla belastning (nml. § 10).

Vi mener at NVE i sitt vedtak ikke tar tilstrekkelig hensyn til at vassdraget allerede er sterkt påvirket fra før som følge av overføringer til Rekvatn. Dette anser vi som en saksbehandlingsfeil. Utgangspunktet i vurderingen av ulempene for naturmangfoldet må være naturtilstanden og vannføringen før tidligere overføringer og konsesjonssaker. Etter alt å dømme så er naturmangfoldet i vassdraget allerede sterkt desimert, og da må *restverdiene* som står igjen underlegges et større vern og beskyttelse i offentlig saksbehandling.

Dersom et nytt inngrep i et allerede påvirket vassdrag vil føre til ytterligere forringelse, sier både naturmangfoldloven og vannforskriften at det i utgangspunktet ikke kan tillates. Det *kan* gjøres unntak og det kan fastsettes vilkår, men i denne saken vil det ikke ha noen miljøgevinst og samfunnsnytten vil være minimal. I NVEs begrunnelse for vedtaket stilles det ingen garantier for at gjenværende naturverdier og kvaliteter skal kunne overleve og tilpasse seg enda mindre vannføring.

Vilkår om avbøtende tiltak som minstevannføring har en usikker effekt på økosystemet og påviste rødlistede arter.

Etter vår formening er det eneste riktige alternativet å opprettholde dagens (allerede reduserte) vannføring. Derfor mener vi at det ikke kan gis konsesjon til Femtevasselva kraftverk med fastsatte vilkår. Vi refererer i den forbindelse til vår uttalelse av 3.5.2024: «*Det aller meste av vassdragsnaturen i Nordland er nå berørt eller påvirket av vannkraftutbygginger, og det er derfor den største påvirkningsgruppen (hovedutfordringen) på vannforekomstene i vannregion Nordland og Jan Mayen. Som det kommer frem av søknaden så inngår Femtevasselva i vannforekomsten Femte- og Sjettevasselva med Femtevatnet, som er vurdert til å være en sterkt modifisert vannforekomst grunnet fraføring av vann.*

Vannføringen i Femtevasselva er derfor betydelig redusert i forhold til opprinnelig vannføring og ytterligere utbygginger vil forverre situasjonen. Vi støtter derfor det som står i konsekvensutredningen, at; «Realisering av Femtevasselva kraftverk vurderes derfor til å øke den samlede belastningen på vassdragsnaturen regionalt og nasjonalt.»

Vi mener dette betyr at Femtevasselva skal underlegges et sterkere vern mot kraftutbygging. Dette er også i tråd med intensjonen med naturmangfoldloven og samla belastning (§ 10). Etablering av vannvei, adkomstvei, riggområde/ lagerområde, inntak og kraftstasjon vil også medføre store arealbeslag. Tiltaket vil derfor øke den samlede belastningen av eksisterende inngrep i området.»

Videre er vi kritiske til at NVE i deres saksbehandling sammenligner vel mye med en bortfalt konsesjon gitt tilbake i 2010. Den gang var fokuset på naturinngrep og kunnskapen om natur, mye dårligere enn det er i dag. Samtidig er vi kritiske til at NVE må forholde seg til det som snart er 20 år gamle retningslinjer fra departementet. I den senere tid har det kommet på plass en naturavtale, ny kunnskap om naturmangfold, arter og naturtyper (eksempelvis myr), økosystemtjenester, reviderte vannforvaltningsplaner med mer. Vi mener dette ikke blir ivaretatt i tilstrekkelig grad ved å følge gamle ureviderte retningslinjer.

Påvirkning på naturmangfold, herunder naturtyper, truede og sårbare arter.

Bygging av Femtevasselva kraftverk er i konsekvensutredningen vurdert til å gi *stor til middels negativ konsekvens for terrestrisk miljø*. I influensområdet er det kartlagt tre naturtyper: *Gammel lågurtospeskog*, *Gråor-heggeskog* og *Bekkekløft*.

Naturtypen *C14 Gammel lågurtospeskog* ble registrert på vestsiden av elva og blir derfor ikke berørt av fysiske inngrep. Derimot vil den, som vi også mente i uttalelsen vår, bli negativt påvirket som følge av redusert vannføring og luftfuktighet.

For gråor-heggeskoglokaliteten står det i vedtaket at: «*NVE mener det er utfordrende å finne tiltak som vil ivareta gråor-heggeskoglokaliteten. Det ville krevd at kraftstasjonen flyttes, noe som ville påvirket utbyggingen i så stor grad at det ikke er forenelig med det omsøkte prosjektet. Vi registrerer at det er avvik i de to rapportene om biologisk mangfold om området skal utfigureres som naturtypelokalitet. NVE legger imidlertid størst vekt på rapporten fra Sweco, som er gjennomført etter gjeldene metodikk på søknadstidspunkt. Vi vil allikevel ved en eventuell konsesjon vurdere eventuelle tiltak for å redusere arealtapet.*»

Dette betyr at verdifull natur vil gå tapt som følge av en utbygging. Det samme gjelder for bekkekløfta, selv om det ikke ble registrert rødlistearter og med avbøtende tiltak som har til

intensjon å bevare lysforholdene og kantvegetasjonen. Det vil alltid være en usikkerhet når feltarbeid skjer gjennom en dag i august, og det må påregnes at naturverdier og arter kan bli oversett. Konsulentene erkjenner jo selv dette i rapporten deres.

I tillegg til de registrerte forekomstene av *fossenever* (VU), *flatsaltlav* (VU) og *olivenfiltlav* (NT) i influensområdet, så er det påvist flere signalarter for skog med høy verdi, som gammel løvskog. I tillegg er det registrert flere fuktighetskrevende arter av lav og mose. Å tillate ytterligere reduksjon i vannføringen vil etter vår formening ha store og uakseptable konsekvenser for naturmangfoldet. Tiltaket kan også komme i konflikt med forvaltningsmål for de påviste artene, i tillegg til arter som kan ha blitt oversett i felt.

NVE erkjenner i vedtaket at det er kunnskapsmangler og at fuktighetskrevende arter vil forringes ved føring av vann. NVE mener videre at slipp av minstevannføring vil bøte på forringelsene «*i tilstrekkelig grad*». Vi mener imidlertid at vedtaket må omgjøres til fordel for naturverdiene, og at usikkerheten må komme naturmangfoldet og den allerede sterkt påvirkede vassdragsnaturen til gode. Vi er ikke enige i at føre-var-prinsippet etter nml. § 9 er ivaretatt med fastsatte vilkår. Søknaden må derfor avslås.

Øvrige klagemomenter og anførsler

Fugl

Vår kommentar om at tidspunktet for artsregistreringer ikke er gunstig tas til etterretning av NVE, men det pålegges likevel ikke *etter- og tilleggsundersøkelser*, selv om vedtaket fattes to år etter at søknaden var på høring og NVE gjennomførte befaring. Etter vår mening så skulle NVE tatt kontakt med søker og bedt om nødvendige tilleggsundersøkelser på fugl.

Pålegg om utsett av predatorsikre hekkekasser for fossekall er vel og bra, men det kommer dårlig frem i vedtaket at fossekall trenger isfrie strekninger for å finne mat om vinteren, samt vurderinger om redusert vannføring vil frata fossekallen muligheter for næringssøk.

Lønnsomhet og samfunnsnytte

Den forrige konsesjonen ble aldri realisert fordi den ikke var lønnsom. Også dette prosjektet er ulønnsomt, med en beskjeden produksjon (7,4 GWh) og en oppgitt utbyggingskostnad på 6,0 kr/kWh.

Med lav vinterproduksjon, beregnet til ca. 2,6 GWh, vil samfunnsnytten være minimal. Produksjonen vil representere omtrent en promille av dagens kraftoverskudd i fylket. Det framtidige kraftbehovet *kan* og *må* styres. Fossil energi fases ikke ut ved å elektrifisere sokkelen da den innsparte gassen på feltene vil selges og forbrennes i Europa. Det skjer heller ikke ved å bygge datasentre mange ganger det nasjonale digitale kapasitetsbehovet. Nye datasentre faser ikke ut noe som helst, men øker bare det elektriske kraftbehovet og nye naturtap.

Konklusjon

Med tilslutning fra BirdLife Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Nordland og Salten Naturlag, påklager FNF Nordland NVES vedtak av 24.6.2026 om å gi Hywer AS tillatelse til å bygge og drive Femtevasselva kraftverk i Hamarøy kommune.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Nordland

Sigfús Kristmannsson
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Koordinator

Kopi til:

Nordland fylkeskommune
Statsforvalteren i Nordland